

OILA JAMIYATNING AJRALMAS BO'G'INI .OILANING JIHATLARI.

Botoshova Sumbula

To'raxonova Nigora

Radjabova Muqaddas

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti 4- bosqich talabasi

Annotatsiya: *Oila-jamiyatning ajralmas bo'g'ini,shaxslarni jamiyat uchun tarbiyalovchi jamoa.Kalit so'zlar:nikoh,kasbiy,ijtimoiy,siyosiy,ahloq me'yorlai.*

Oila jamiyatning ajralmas bo'g'ini bo'libgina qolmay,bolaning ilk Vatani,unib-o'sadigan,tarbiya va kamol topadigan,milliy va umuminsoniy fazilatlar o'rgatiladigan,kindik qoni to'kilgan tuproq deganda k'oz oldiga keladigan hayotimizning ajralmas bo'lagiga aylangan jonajon maskandir.

Oila nikoh yoki a'zolarning ijtimoiy turmush tarzi o'zaro axloqiy javobgarligi va o'zaro yordamiga asoslangan qon-qarindoshlarning kichik guruhi.

Insonparvar demokratik huquqiy davlatda mavjud bo'lgan oilaga quyidagicha ta'rif mavjud:"Oila jamiyatning tabiiy va asosiy bo'g'ini bo'lib,yuridik ma'noda nikoh,qarindoshlik,farzandlikka olish yoki boshqa shakllarda bolalarni doimiy tarbiyaga olishdan kelib chiqadigan tegishli huquq va majburiyatlar bilan bog'langan shaxslar doirasidan iborat bo'lgan milliy mustaqillik mafkurasiga,umuminsoniy qadryatlar va sharqona an'analarga asoslangan oilaviy munosabatlarni rivojlantirib,uni mustahkamlashga qaratilgan fuqarolar ittifoqidan iboratdir".

Oila jamiyatning asosiy bo'g'ini,u nikoh va qon-qarindoshlikka asoslanishi hamda jamiyat va davlat muhofazasida bo'lish huquqiga ega,shuningdek davlat va oilani, otalik, onalik va bolalikni himoya qiladi va oilaviy munosabatlarga umuminsoniy va milliy qadryatlar joriy etilishini ta'minlaydi.

Psixolog olimlar oilani kichik bir ijtimoiy guruh sifatida ta'riflaydilar.Oilani tashkil etuvchi ushbu nikoh orqali hamda yaqin urug'chilik rishtalari bilan bir-biriga bog'langan bo'lib,ular o'rtasidagi munosabatlarga xos bo'lgan muhim jihatlar-bu o'zaro mehr-muhabbat,g'amxo'rlik,mas'uliyatlilik va albatta hayot,turmush tarzidagi umumiylikdir.

Sotsiologiya oilaga yaxlit ijtimoiy organizmning qismi,jamiyat bo'g'ini,ijtimoiy tarbiya jamoasi sifatida qaraydi.Ijtimoiy-iqtisodiy sohada sodir bo'layotgan o'zgarishlar,albatta oilada o'z aksini topadi.Biroq boshqa-ishlab chiqarish,kasbiy,siyosiy birlashmalardan farqli ravishda oila to'g'ridan- to'g'ri

qayta qurishga uchramaydi. Oilaning ahloqiy, psixologik jihatdan yangilanishi uzoq, murakkab qarama-qarshiliklarga bog'liq jarayondir.

Iqtisodiy sohaga qaraganda, yangi munosabat, yangi ahloq me'yorlari oilada sekin sur'atlarda amalga oshadi. Oilaviy o'zgarishlarning amalga oshishida ijtimoiy-iqtisodiy omillardan tashqari, boshqa biologik, psixologik, demografik omillar ham ishtirok etadi.

Olimlarning fikricha, odamlar hayotining birdan-bir to'g'ri yo'li oilaviy hayotdir.

Oila inson uchun mehnat qobiliyatini tiklash va dam olish joyi. Shuningdek, oila muhim tarbiya o'chog'i hamdir. Oilada bolalar tarbiyasida ota-bobolar, momolardan qolgan, ming yillar mobaynida hayot sinovlaridan o'tgan yaxshi udum, odatlar mavjud. Pedagogika fanlari doktori, professor M. Inomova oilaning quyidagi jihatlarini alohida ko'rsatib o'tgan:

- birinchidan, oila o'ziga xos va takrorlanmas ta'sirga ega:
- ikkinchidan, oila bola uchun o'ziga xos "ko'zgu" bo'lib, ota-onaning shaxsiy namunasi, ibрати bola tarbiyasida muhim ahamiyat kasb etadi:
- uchinchidan, oila o'ziga xos hissiyotlar olamidani iborat bo'lib, unda ijobiy va ba'zan salbiy his-tuyg'ular jamuljam bo'ladi:
- to'rtinchidan, oila sharoitida bolalarda o'zgalarga nisbatan hamdardlik tuyg'ulari ham tarbiyalanadi:
- beshinchidan, oiladagi maishiy turmushda bolaning ishtirok etishi ham axloqiy tarbiyaning muhim omili sanaladi:
- oltinchidan, oila-er-xotinlik, ota-onalik vazifalarini aks ettiradi.

Ota-onaning bir-biriga bo'lgan muhabbati bolaga ta'sir ko'rsatadigan asosiy tarbiyaviy omillardan biriga aylanishi mumkin.

Demak, oila-tarbiyaviy jamoa va hech kim hech qanday holatda oilaning vazifasini bajarolmaydi.

Oila hayoti ko'p tomonlamali munosabatlar bilan tavsiflanadi: ijtimoiy-biologik, xo'jalik-iqtisodiy, axloqiy, psixologik. Oila rivojining har bir bosqichi bir funksiyaning tugashi, boshqasining paydo bo'lishi, uning a'zolarining ijtimoiy faoliyatining o'sib borish ko'lami va tavsifi bilan bog'liq. Olimlarning fikricha, oila jamiyat va odamlarga munosabati bo'yicha muhim ijtimoiy ahamiyatga ega funksiyalarni bajaradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Maktabgacha pedagogika. Sh. Sodiqova. Toshkent-2013
2. Oila psixologiyasi. Toshkent-2018

3. Bola psixologiyasi.

4. Internet ma'lumotlari asosida